

NEPOUŽÍVAJÍ MAKE-UP,
NENOSÍ PODPATKY,
NEVDÁVAJÍ SE,
NENÁVIDÍ MUŽE,

FEMINISTKY

NENOSÍ

RŮŽOVOU

a jiné lži

SESTAVILA

Scarlett Curtisová

NEHOLÍ SE,
NENOSÍ PODPRSENKY
NEMAJÍ SMYSL
PRO HUMOR

COOL
BOO

Feministky nenosí růžovou a jiné lži

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

Scarlett Curtisová

Feministky nenosí růžovou a jiné lži – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

FEMINISTKY NENOSÍ RŮŽOVOU

a jiné lži

SESTAVILA

Scarlett Curtisová

COO
BOO

Přeložila Nika Exnerová

Original English language first edition published by Penguin Books Ltd, London
This selection copyright © Scarlett Curtis, 2018.

Text copyright © Adwoa Aboah, Akilah Hughes, Alaa Murabit, Alice Wroe, Alicia Garza, Alison Sudol, Amani Al-Khatahtbeh, Amika George, Amy Trigg, Angela Yee, Beanie, Feldstein, Bronwen Brenner, Charlie Craggs, Charlotte Elizabeth, Chimwe-mwe Chiweza, Claire Horn, Deborah Frances-White, Dolly Alderton, Elyse Fox, Emily Odesser, Emma Watson/Our Shared Shelf, Emtithal Mahmoud, Evanna Lynch, Gemma Arterton, Grace Campbell, Helen Fielding, Jameela Jamil, Jodie Whittaker, Jordan Hewson, Karen Gillan, Kat Dennings, Keira Knightley, Lauren Woodhouse-Laskonis, Liv Little, Lolly Adefope, Lydia Wilson, Maryam and Nivaal Rehman, Nimco Ali, Olivia Perez, Rhyannon Styles, Saoirse Ronan, Scarlett Curtis, Sharmadean Reid, Skai Jackson, Swati Sharma, Tanya Burr, Tapiwa H. Maoni, Tasha Bishop, Trisha Shetty, Whitney Wolfe Herd, Zoe Sugg, 2018.

The moral rights of the contributors has been asserted

All rights reserved

Copyright © Lucie Zelinková, 2019

Translation © Nika Exnerová, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7544-907-8

ISBN e-knihy 978-80-7544-932-0 (1. zveřejnění, 2019)

Obsah

PŘEDMLUVA – Girl Up	8
ÚVOD – Scarlett Curtisová	12
PĚT FÁZÍ FEMINISMU – Scarlett Curtisová	18

OSVÍCENÍ **21**

MŮJ FEMINISMUS – Saoirse Ronanová	22
KOČÍČÍ ŽENY – Evanna Lynchová	26
SLOVNÍČEK APOKALYPTIKA – Kat Denningsová	38
ŘÍKEJTE MI FEMINISTKA – Chimwemwe Chiwezaová	46
MŮJ FEMINISMUS – Alison Sudolová	50
OTÁZKA – Lolly Adefopeová	60
JAK JSEM NAŠLA FEMINISMUS – Elise Foxová	68
STRUČNÁ HISTORIE MÉHO ŽENSTVÍ – Charlie Craggsová	72
S TEMNOTOU PŘICHÁZÍ SVĚTLO – Charlotte Elizabeth Jonesová	76
DENÍK BRIDGET JONESOVÉ: FEMINISMUS DNES – Helen Fieldingová	80
10 VĚCÍ, KTERÉ JSEM SE NAUČILA ŘÍZENÍM	
VLASTNÍ SPOLEČNOSTI – Zoe Suggová	90
SYNDROM PODVODNICE – Alaa Murabitová	96
FEMINISMUS JE... – Rhyannon Stylesová	102
FEMINISMUS, MOJE VULVA A JÁ – Liv Littleová	104
17 PRAVD O MUSLIMKÁCH – Amani Al-Khatahtbehová	110

HNĚV **113**

POVĚZTE MU TO – Jameela Jamilová	114
ŘÍKÁ SE, ŽE FEMINISTKY RŮŽOVOU NENOSÍ – Trisha Shettyová	122
AFRICKÁ FEMINISTKA – Tapiwa H. Maoniová	126
SLABŠÍ POHLAVÍ – Keira Knightleyová	130
ŽENSKÁ TĚLA – Lydia Wilsonová	136

BĚLOŠKY BEZ PODPRSENEK – Angela Yeeová	142
10 ZPŮSOBŮ, JAK BÝT ŽENÁM KOLEM SEBE OPOROU – Olivia Perezová	150
RŮŽOVÝ PROTEST – Deborah Frances-Whiteová	156

RADOST **161**

ÓDA NA IMPROVIZACI (A POEHLEROVOU A FEYOVOU) – Amy Triggová	162
PLAYLIST PRO FEMINISTKY	
V KTERÉKOLI SITUACI – Akilah Hughesová	168
JAK PODPOROVAT ŽENY – Tanya Burrová	174
ZRZATÁ – Karen Gillanová	178
INTERVIEW S MÁMOU – Jodie Whittakerová	182
JAK HBITĚ REAGOVAT NA VŠETEČNÉ OTÁZKY – Scarlett Curtisová	188

POETICKÁ VLOŽKA **193**

NECÍTÍM SE JAKO ŽENA – Swati Sharmaová	194
ZOTAVENÍ HYSTERICKÉ ŽENY – Bronwen Brennerová	198
MYSLÍ. SI. ŽE. JSEM. ÚŽASNÁ. – Emily Odesserová	200
HOLKY HONĚJ TAKY – Grace Campbellová	204
ŠARÍA V ZEMI (A V HLAVĚ) – Emtithal Mahmoudová	208

AKCE **215**

FEMINISMUS PATŘÍ KE SLOVESŮM V RODĚ ČINNÉM, NE TRPNÉM – Alicia Garzaová	216
PROBUZENÁ ŽENA – Gemma Artertonová	220
NACPĚTE SI KAPSY – Beanie Feldsteinová	224
TEN NEVIDITELNÝ STROP MUSÍ PRYČ! – Lauren Woodhouse-Laskonisová	230
NARODILA JSEM SE S MOZKEM HOLKY – Tasha Bishopová	234
UKAŽTE JIM, ŽE SE PLETOU! – Skai Jacksonová	240
O FEMINISMU A NAŠEM SVĚTLE – Maryam a Nivaal Rehmanovy	242
BUĎ RADOSTNÁ FEMINISTKA – Nimco Aliová	246

SÍLA MENSTRUACE – Amika Georgeová	252
FEMINISMUS ONLINE – Whitney Wolfe Herdová	258
FEMINISTICKÁ VÝZVA – Jordan Hewsonová	262
SDÍLENÉ RODIČOVSTVÍ – Sharmaedan Reidová	270
JAK V SOBĚ KROK ZA KROKEM ZLIKVIDOVAT INTERNALIZOVANOU MISOGYNII – Dolly Aldertonová	274
MĚSÍČKY – Adwoa Aboahová	280
VZDĚLÁVÁNÍ	283
BAKER-MILLEROVA RŮŽOVÁ – Scarlett Curtisová	284
JAK MŮŽEŠ BÝT NĚČÍM, COS NIKDY NEVIDĚLA? – Alice Wroeová	290
KRÁTKÁ HISTORIE FEMINISTICKÉ TEORIE – Claire Hornová	298
CO ČÍST DÁL?	317
NAŠE SPOLEČNÁ KNIHOVNA – představuje Emma Watsonová	318
ČESKÝ PŘÍSPĚVEK	325
FEMINISTKA V RŮŽOVÉ – Lucie Zelinková	326
SLOVO ZÁVĚREM	331
A CO DÁL... – Scarlett Curtisová	332
PODĚKOVÁNÍ	334
POZNÁMKA PŘEKLADATELKY	335
VAŠE MYŠLENKY	336

PŘEDMLUVA

Girl Up

U nás v Girl Up patří slovo „feminismus“ k oblíbeným – a kamkoli se člověk podívá, pokaždé je jiné a vždycky je super. Stejně jako má každá holka na planetě svůj jedinečný příběh, zrovna tak má svou vlastní specifickou verzi toho, co feminismus znamená pro ni osobně. Na světě nejsou dva lidé, kteří by prožívali feminismus totožně, a přesto je pohled každého z nich validní a důležitý. Girl Up je globální iniciativa zaměřená na rozvoj vůdčích schopností dívek, kterým dává prostor postavit se do čela hnutí za genderovou rovnost. Budujeme komunitu zasazující se o vznik prostředí, kde má každá dívka rovnou příležitost naplnit svůj potenciál a změnit svět bez ohledu na rasu, náboženské přesvědčení, etnicitu, sexuální orientaci, věk nebo jakákoli omezení. Každá holka má svůj jedinečný, silný příběh. My tyhle příběhy oslavujeme – tak jako rozmanitost, kterou má naše hnutí napříč celým světem.

KDE JSME

Organizaci Girl Up tvoří přes 2 200 klubů ve více než stovce zemí světa a našim vzdělávacím programem, jehož cílem je podporovat schopnosti potřebné pro dosažení hmatatelných změn pro holky po celém světě, prošlo asi 40 000 dívek z nejrůznějších prostředí. Girl Up umožňuje mladým ženám bojovat za genderovou rovnost a rovnoprávnost všech dívek.

CO DĚLÁME

Girl Up poskytuje vzdělání v oblasti leadershipu a nabízí dívkám nástroje, díky nimž se mohou stát ochránkyněmi a obhájkyněmi genderové rovnosti. Naše programy dívkám umožňují rozvíjet dovednosti, skrz které mohou ovlivňovat společnost, poskytují jim platformu pro vyprávění osobních příběhů a dávají jim příležitost přispět svými přírodovědnými, technickými a matematickými znalostmi k prohloube-

ní společenského dobra. Naše členky se zasazují o opravdové změny v politice a přístupu na lokální i státní úrovni a získávají miliony dolarů k zakládání hnutí v místních komunitách a na podporu programů OSN, které mají vliv na desetitisíce dívek po celém světě. Girl Up je iniciativa Nadace OSN skládající se z globální komunity partnerů, kteří společně usilují o dosažení celosvětové genderové rovnosti.

CHCEŠ SE K NÁM PŘIDAT?

Naše hnutí sahá do každého koutku Země a budeme rádi, když se k nám rozhodneš připojit právě TY. Ať už jsi kluk nebo holka, chodíš na základku, na střední nebo na vysokou, přidej se ke Girl Up a začni se aktivně zasazovat o genderovou rovnost už dneska. A jestli nejsi student, nevadí! Můžeš s námi závodit za náš běžecký tým, setkat se s našimi mladými profesionály nebo nás propojit s vlastní organizací a stát se naším partnerem.

Víc se dozvíš na stránkách [GirlUp.org/Join](https://www.girlup.org/Join).

“

KAŽDÁ HOLKA

MÁ SVŮJ JEDINEČNÝ,
SILNÝ PŘÍBĚH.

MY TYHLE PŘÍBĚHY

OSLAVUJEME –

TAK JAKO

ROZMANITOST,

KTEROU MÁ

NAŠE HNUTÍ NAPŘÍČ

CELÝM SVĚTEM.

“

ÚVOD

Scarlett Curtisová

NOVINÁŘKA, AKTIVISTKA

Že jsem feministka, jsem nevěděla až do svých patnácti. Nevěděla jsem to, protože jsem netušila, že potřebuju být feministka, a navíc jsem si myslela, že kdyby se ze mě feministka stala, nemohla bych používat make-up. A já make-up fakt zbožňovala. Stejně jako moji bráchové jsem chodila do školy a moje máma chodila zrovna tak jako táta do práce. Feminismus byl něco, o čem jsme se učili v dějepise, něco, s čím jsme si už nemuseli lámat hlavu. Podobně jako telegramy, korzety a mor byl feminismus pozůstatkem sufražetek, spálených podprsenek a vyhraných, dávno zapomenutých bojů.

Věděla jsem, že tam venku, v divočině, feministky jako nějaký vzácný druh zpěvného ptáka ještě pořád existují. A taky jsem s jistotou věděla, že rozhodně nechci být jedna z nich. Byl začátek třetího tisíciletí a já nedokázala pochopit, za co tyhle feministky - ve světě, v němž existovala Beyoncé - pořád sakra bojují. Moje představa „feministky“ navíc naprosto odporovala všemu, bez čeho se můj patnáctiletý mozek nedokázal obejít. Feministky nepoužívaly make-up (můj velký koníček). Neholily si nohy (moje oblíbená aktivita). Neběhaly za klukama (mým oblíbeným druhem člověka) a hlavně určitě nenosily růžovou. A růžová byla moje nejoblíbenější barva. Stát se feministkou by pro mě znamenalo zbavit se půlky šatníku, odhalit světu chlupaté nohy a pođobané tváře a učinit přítrž svému každodennímu intenzivnímu rozepisování zpráv klukům, z nichž jsem byla hotová.

Jedna úžasná feministická superhrdinka jménem Audre Lordeová kdysi prohlásila: „Naše pocity jsou naší nejoprávněnější cestou k poznání.“ A můj vpád do feminismu byl poháněn právě výhradně pocity. Od té doby se můj feminismus rozvinul a rozrostl do čehosi daleko květnatějšího, plného myšlenek, knih, citátů a aktivních záměrů, ale na začátku - na začátku to byl jenom pocit. Zrodil se s minimálními souvislostmi a s pramálo odbornými slovy ze spousty emocí.

V patnácti se ke mně skupina mužů, mezi kterými bylo i pár žen,

//

ŽE JSEM

FEMINISTKA,

JSEM NEVĚDĚLA

AŽ DO SVÝCH

PATNÁCTI.

//

zachovala dost špatně, a kdybych byla kluk, s ničím takovým bych se potýkat nemusela. Jenže jsem byla náctiletá holka s na modro obarvenými konečky, co si libovala v tom, že na prohlídky k lékaři chodí zásadně v širokých tylových sukýnkách. Byla jsem hodně nemocná a bez správné diagnózy a dostatečné pozornosti daleko delší dobu, než si zaslouží dokonce i otravná puberťačka, které by jinak prospělo, kdyby jí někdo trošku srazil hřebínek. Neposlouchali mě a nebrali mě vážně z mnoha důvodů, kterým teprve teď, skoro s desetiletým zpožděním, začínám konečně přicházet na kloub. Stalo se to, protože jsem byla mladá a protože jsem byla citově „komplikovaná“, ale taky protože jsem byla holka. A protože osoba, která vedle mě v každé čekárně, ordinaci a nemocnici seděla, byla žena a máma.

V porovnání se všemi ohavnostmi, kterých se patriarchát kdy dopustil, bylo to, co se přihodilo mně, docela zanedbatelné. Nebylo to nic velkého a zlepšilo se to a já měla ohromné štěstí. Ale stalo se to. A zažehlo to ve mně pocit, který začal sílit.

Moje nemoc mimo jiné znamenala, že jsem strávila tři roky v posteli zavřená u sebe v pokoji, a jediné, čím jsem se mohla zabavit, bylo čtení, googlování a háčkování malých zvířátek. A tak jsem se teda pustila do čtení. Četla jsem Virginii Woolfovou, Glorii Steinemovou a Caitlin Moranovou a pak mi najednou došlo, že jsou to všechno bělošky a že bych možná měla zabrouzdat někam hlouběji. Přečetla jsem Audre Lordeovou, Roxane Gayovou a Chimamandu Ngozi Adichieovou a pomalu, ale jistě jsem začínala chápat, myslet a vnímat.

Začínala jsem chápat, že to, co se mi přihodilo, byla malá vlnka uprostřed oceánu bolesti, pohybu a změny. Začínala jsem chápat, že genderová rovnost není, jak jsem si myslela, záležitost minulosti, ale sen vzdálené budoucnosti. Sen, za který dennodenně bojovaly celé generace žen a mužů a jejichž boj neustával ani teď.

Jakmile mi tohle došlo, pochopila jsem, že moje domněnky o tom, co to znamená být feministka, jsou ve skutečnosti nástroj toho stejného systému nenávisti, který se tyhle ženy pokoušely rozbít. Tenhle systém (jinak zvaný také „patriarchát“) zkonstruoval přesně takový

obrázek feministky, který měl mladé ženy odradit od dalšího boje. Lži o feminismu, jimiž nás krmí, nás mají odvrátit od hnutí, které je ve skutečnosti pro každého. Od hnutí krásnějšího a potenciálně silnějšího, než jsme kdy vůbec snili. Když jsem začala číst, pochopila jsem, že i feministky nosí make-up (když chtějí). Taky si holí nohy (když chtějí) a milujou kluky (když chtějí). A i feministky můžou rozhodně nosit růžovou. Spoustu růžové.

Ženské hnutí žije a existuje už předlouhá léta. Je to nádherná a složitá časová osa skládající se z lidí, teorií, slov a knih, které neustále definují a přepisují, co to znamená být feministka. Tahle knížka není akademická učebnice. Není to návod, jak se stát dokonalou feministkou, ani sbírka esejů napsaných profesorkami ženských studií o historii hnutí. Takové svazky existují a spousta z nich je úžasná, jenže o tohle v téhle knížce nejde.

Tahle knížka je plná pocitů měnících se v myšlenky, které se dál proměňují v činy. Většina z těch neuvěřitelných žen, které do ní přispěly, neví s velkou pravděpodobností o feminismu víc než ty. Většina z nich je teprve na startovní čáře téhle celoživotní pouti za objevením, co feminismus znamená a jak za něj bojovat. Tahle knížka tu není proto, aby ti odkryla všechno, co potřebuješ o feminismu vědět, ale proto, aby ti ukázala, že v jeho srdci jsou ženy. Ženy složité a spleťtité, které nosí make-up a růžovou a smějous se a pláčou a neví si občas zrovna tak jako ty rady. Tahle knížka by ti moc ráda ukázala, že být feministkou znamená dost možná něco jiného, než co sis doteď myslela.

Moje patnáctileté já se mýlilo v ledasčem, ale v jednom mělo pravdu. Feministky jsou jako vzácní pěvci. V nicotných počtech se nám vznášejí nad hlavami a snaží se shlížet dolů na svět a vidět ho takový, jaký skutečně je. Hledí z výšky a všimají si hor, které budeme muset překonat, jestli má být svoboda vůbec někdy možná, a pak se spouštějí zpátky na zem, aby nám pomohly všechny ty vrcholy zdolat. Já feministka jsem. A bez růžové, bez té nedám ani ránu.

“

TAHLE KNÍŽKA
TI MÁ UKÁZAT,
ŽE V SRDCI
FEMINISMU
JSOU
ŽENY.

”

PĚT FÁZÍ FEMINISMU

Scarlett Curtisová

NOVINÁŘKA, AKTIVISTKA

Feministkou se žena nestane přes noc. Nikdo se nenarodí s tím, že by snad všechny ty složité, překrývající se a často matoucí aspekty, které v sobě tohle mocné slovo ukrývá, chápal. Zároveň bohužel neexistuje žádná kouzelná feministická víla, co by poletovala světem a obdarovávala lidi schopností racionálně argumentovat, rozumět intersekcionální politice a organizovat aktivismus. Cesta člověka za „feminismem“ je ustavičný proces učení, přeučování, pocítování a porozumění. Dneska rozumím tomu, co to znamená být feministka, víc než včera, ale míň než zítra a doufám, že to takhle bude po zbytek mého života.

Přestože se cesta každého za feminismem liší, podařilo se nám všechny ty ohromující osobní příběhy na stránkách téhle knížky rozčlenit do pěti jednotlivých fází feminismu. Provedou tě postupně od OSVÍCENÍ přes AKCI až ke VZDĚLÁVÁNÍ a my doufáme, že ti ve tvém vlastním nesnadném putování za feministickým probuzením pomůžou nalézt směr.

Tyhle fáze feminismu jsou tu pro každého, kdo je přijme za své - a každý rok se touto prošlapanou cestou vydávají tisíce mužů a žen. Dovol této knížce, aby se stala tvým průvodcem a taky útěchou, že ať už tě provází jakékoli pocity - hněv, zmatek, radost nebo soucit -, všechno je v pohodě. Bude to v pohodě. Postaráme se o to, aby to bylo v pohodě.

OSVÍCENÍ

podstatné jméno; [osvi:cepi:]

okamžik, kdy máte náhle pocit, že jste postřehli existenci něčeho pro vás osobně velice důležitého, nebo okamžik porozumění

Americká moderátorka Oprah Winfreyová by osvícení popsal jako váš aha moment a spousta feministek tvrdí, že se jejich vlastní feministický aha moment překrýval s prohlubující se náklonností právě k Oprah!

MŮJ FEMINISMUS

Saoirse Ronanová

HEREČKA

Feminismus se mi nestal. Nebyl to jeden okamžik. Zrodil se z řady událostí, které se mi v životě přihodily, a díky lidem, co každou z těch událostí změnili v droboučku poučnou zkušenost. Tak třeba v jednadvaceti jsem měla ohromný štěstí, protože jsem potkala svou nejlepší kamarádku aktivistku, díky níž jsem si sakra rychle uvědomila, že mám feminismus a význam toho, co to vůbec znamená být feministka, odjakživa zakotvený v sobě – že mu rozumím do hloubky a jsem připravená pustit ho na povrch!

MŮJ FEMINISMUS

MÁMY:

Pozorování a učení.

Otázky. Objetí.

Rozmluvy o menstruaci. Co to obnáší být holka/kluk.

Náhodné pěvecké duety za deště v autě. Odstrkování.

Návraty. Zas a znova.

DOMOV:

Patřit do něj.

Odejít. Nacházet k němu cestu zpátky.

Získávat na té klikatící se cestě blízké.

POMOC:

Přijmout ji.

Pozorně naslouchat, zda se objeví.

Oplácet ji.

PRÁCE:

Dbát na ni.

Bojovat za ni.
Žít pro ni.
Žít bez ní.
Dát hlavy dohromady, aby vznikla.
Vědět, co chci.

OBJEVOVAT:

Hudbu. Filmy. Knihy. *Ženy sobě* (ten film). Lásku. Lidi. Sex. Svoje tělo
- „Co to sakra je? Je to normální? Děje se ti to taky? Fakt jo? AHA. UF!
Já myslela, že se to děje jenom mně.“

BÝT:

Sama za sebe.
Ve skupině.
Strachy posraná až za ušima.
Sebejistá.
Sama k sobě upřímná, jak jen to jde.

HOLKY:

Milovat je.
Pracovat s nima.
Povzbuzovat je.
Hrát s nima fotbal.
Společně se smát a tancovat.
Zajímat se o jejich rodiče.

KLUCI:

Milovat je.
Pracovat s nima.
Povzbuzovat je.
Hrát s nima fotbal.
Společně se smát a tancovat.
Zajímat se o jejich rodiče.

Feminismus je pro mě jako to tiché dítě v koutku třídy, co moc nemluví. To dítě, kterého si ani nevšimneš, dokud se jednoho dne neoctneš na každoročním školním vystoupení, kde se náhle chopí mikrofonu a vystřihne baladu od Whitney Houstonové, jako by se nechumelilo. V ten moment tě vysloveně praští do očí a už nikdy se ti nestane, že bys ho přehlídla. Nikdy.

KOČIČÍ ŽENY

Evanna Lynchová

HEREČKA

Sedím v kanceláři uznávané castingové režisérky v New Yorku, vedu přátelskou konverzaci a ze všech sil se snažím nezakrvácet té ženě pohovku. Schůzka se rychle obrací k lepšímu, když sáhnu po svém konverzačním esu a strefuju se do černého - vedoucí castingu je taky blázen do koček.

Oči se jí rozsvěcí, když zmiňuju, jak jsem letěla se svou milovanou partačkou, drahocennou perskou kočkou jménem Puff, přes oceán, aby mi v New Yorku dělala dva měsíce společnost. Je to riskantní krok, zmiňovat v tomhle prostředí kočku. Statisticky je mnohem pravděpodobnější, že bude mít žena s kariérou v New Yorku psa (vycvičeného do kanceláře a na cesty, velkého jako nákupní taška), a kdyby to tak vážně bylo, rychle by mě odsoudila a předčasně schůzku ukončila, nebo ještě hůř, vycitila by mé vlastní nepotlačitelné opovržení vůči psím lidem a už se mi nikdy znovu neozvala. Ale sláva, má kočku! A dokonce hned dvě!

Rázem jsou z nás kámošky. Rázem cítím, jak se moje kariérní vyhlídky oslnivě rozjasňují. Tady paní velevážená newyorská castingová režisérka a já spolu budeme točit filmy! Vzpomene si na mě, až bude hledat herečku pro svou příští výstřední nezávislou romantickou komedii, já přijdu na casting a vyhraju. Zeptá se mě „Jak se má ta tvoje miloučká kočička?“ a já odpovím „Skvěle, děkuju za optání! Doufám, že se jednoho dne potkáte.“ Potom na mě mrkne a zavolá mým agentům, hned jak opustím místnost - protože kočičí dámy se o sebe navzájem starají.

Tyhle a další kouzelné představy mi sviští hlavou, zatímco se nakláním a natahuju ruku s mobilem, abych se s ní podělila o nejnovější sérii neodolatelných snímků, kde si Puff hová v pruhu slunečního svitu, když vtom najednou ucítím ten zvláštní, ne nepříjemný pocit, jako když se vám převrací žaludek - jestli radostí, či hrůzou záleží na situaci. Jasná známka toho, že se vám odkudsi z podbřišku začaly

odlupovat části děložní sliznice a odpadávat do míst, která jsou, jak v té nekonečné chvílce napětí pevně doufáte, štedře a velkolepě vy-polstrovaná.

Není však třeba nadále zatínat pánevní dno, milé čtenářky a milí čtenáři. Můžete být klidní, měla jsem na sobě jedny z těch savých, krvelačných, zázračných feministických kalhotek, které vám ustavičně vnucuje Facebook. Naneštěstí pro mě jsem si však pro vyzkoušení těchto do nebes vynášených spodářků vybrala právě den, kdy mě čekala důležitá schůzka. A jestli vážení zděšení pánové čtenáři dovolí, ráda bych podotkla, že když jste si předešlých deset let neprodyšně uzavírali svůj nejotravnější otvor extra velkými tampony, zřetelný pocit kapání vás dokáže neskutečně rozhodit a přivodit vám dokonce záchvaty paniky.

Nevím co mě to popadlo, že jsem ty kalhotky koupila. S tělesnými funkcemi mám kříž. Jednou jsem přestala odpovídat holce, která možná přes tenkou zeď koupelny slyšela, jak jsem si prdla, a nakonec se s ní přestala kamarádit úplně (doufám, že se máš dobře, Vicky). Zakrývám si uši a kvílím úzkostí, když se moje americké kamarádky dělí o své zážitky z toalet. Jsem schopná odpustit partnerům téměř jakékoli chování včetně záhadných zmizení, nedochvilnosti a zalíbení v mužích – tedy dokud voní jako lilie. Jenže jednoho večera jsem brouzdala Facebookem a oči mi zase padly na ty kalhotky. Byla u nich Mila Kunisová, která je s těma svýma velikýma očima a bez jakýchkoli zábran opěvovala v krátkém reklamním videu. A přestože jsem k ní žádné zvláštní sympatie nechovala, přestože se mi představa menstruační krve prosakující kalhotkami přičila a přestože jsem nikdy k vynálezu tamponů necítila nic než nezměrnou vděčnost, toho večera mi přišlo, že ty kalhotky potřebuju. Líbil se mi ten super oprsklý dojem, kterým Mila působila. Zdála se tak patřičně, působivě feministická v nijak nerafinovaném, bezostyšném smyslu toho slova, jak tam tak s Facebookem beze studu probírala podrobnosti svého menstruačního cyklu.

Tou dobou jsem četla feministické knihy a učila se, že naše těla jsou

jako čtvero ročních období a že patriarchát myslel jen na mužské rozmnožovací ústrojí, když vymýšlel pracovní dny v týdnu, a připadala jsem si tak nějak provinile, že jsem nesdílela žádný status související s #MeToo, a tak mi prostě nákup těch kalhotek připadal jako správný, progresivní, *feministický* krok, a ano, byla jsem vlastně celkem nadšená z toho, že ze mě bude silná, krvácející žena tančící a kroužící ulicemi v nových feministických kalhotkách. Takže jsem do košíku hodila tři páry, klikla na tlačítko DOKONČIT OBJEDNÁVKU a zavázala se, že budu do budoucna lepší obhájkyň žen.

Ale jak jsem tam tak seděla, pomalu prosakovala do gauče nic netušící castingové ředitelky a čím dál tím víc se blížila dosud neprobádanému veřejnému ponižení, zatímco jsem s nestoudnou rychlostí projížděla fotky její kočky, stejně mi hlavou běhalo jediné – do háje s feminismem!

Asi není potřeba říkat, že jsem z feminismu zmatená. Je pro mě poslední dobou obecně dost matoucí sledovat ženy, kterých si vážím, promlouvat o tom, jak je utlačovali muži, a připadám si jako mimozemšťan, který sem spadl z mnohem přívětivější planety.

„Jsem feministka?“ ptám se sama sebe možná úplně poprvé za těch dvacet šest let života, co jsem na světě jako žena, protože mě vlastně nikdy nenapadlo, že bych třeba feministka nebyla. *Jasně že jo!* reaguje moje hlava pohotově, ale nemůžu se zbavit otravného, neodbytného pocitu, že bych měla víc pracovat na tom, aby to bylo vidět.

Rozhodla jsem se s tím jít za ženou, která mě zná nejlíp, ale která mi podle mě nikdy nevštěpovala, že bych snad měla hájit feministické hodnoty, tedy až na to, že se jak mně, tak mým sestrám snažila dát možnost stát se jakoukoli ženou chceme.

„Jsem feministka, mami?“ ptám se jí stroze. Je tou otázkou stejně zaskočená jako já a nahlas se podivuje, proč bych jí probůh neměla být.

Věříš v rovnoprávnost mužů a žen?

Věříš, že by ženy měly pracovat?

Věříš, že muži a ženy mají stejnou intelektuální kapacitu?

Ano! Ano, odpovídám, a vlastně bych se dokonce vsadila, že průměrně ženy muže svou inteligencí předčí, ale to je pouhý názor.

„Tak jsi feministka,“ ujišťuje mě a dodává: „No ovšem, jen si vzpomněň, jak jsi byla unešená všema těma Disneyho princeznama, když jsi byla malá! Řekla bych, že to byly tvoje první feministické idoly.“ Srdce mi pokleslo, když jsem slyšela tu poslední poznámku a uvědomila si, že je to pravda a že o feminismu a svých prvních hrdinkách budu vždycky muset lhát. Nebo jsem možná klesla na mysli, protože jsem si vzpomněla na všechny ty feministické úvahy, které označily Krásku za pomatenou, bezmocnou oběť stockholmského syndromu a Ariel za špatný vzor pro mladé dívky, protože se nechala rozštěpit vedví výměnou za nohy, a ano, vagínu, kterou by princ mohl milovat.

Zároveň mi ale srdce poskočilo radostí, jakmile jsem si vzpomněla na akční princezny z pohádkových snů, jejich vznešené ideály, srdce plná naděje a úchvatné kadeře. A tak jsem mámě akorát přikývla, myšlenky na feminismus nechala na jindy a už podruhé si tenhle měsíc pustila *Labutí princeznu*. Rozhodla jsem se, že zítra vyhrabu Matildu, Jo Marchovou a Hermionu Grangerovou, které můžu bez obav zmínit jako dostatečně přemýšlivé, zásadní literární feministické vlivy, které jsem si oblíbila, ale mými vzory se bohužel nikdy nestaly. Ne, nemůžu přiznat pravdu, přesvědčovala jsem sama sebe, zatímco jsem pozorovala, jak se Odetta proměňuje z ušlechtilé labutě v ještě více okouzlující lidskou krásku, samá vlna a křivka a křehké údy.

Na feministku je prostě moc dívčí.

Nejsem si jistá, kdy jsem poprvé začala rozlišovat, kým žena může a nemůže být, ale vzpomínám si, jak jsem byla celou pubertu přesvědčená, že knihy jsou pro mě a krása je pro jiné. V určitou chvíli jsem se přimkla k přesvědčení, že oduševnělé ženy s politickým přehledem, ženy které mění svět a kterým stojí za to věnovat pozornost, se povznášejí nad lehkovážné ženské slabosti. Na stránkách *Vogue* a *Elle* jsem se

dozvěděla, že krása je bolestivě vylučující, že lícní kosti, geny pro štíhlost a bohatství jsou předpoklady, které všichni potřebují, a začala jsem vnímat krásu jako cizí svět, ve kterém pro mě není místo. Naučila jsem se opovrhovat typicky ženskými ženami a dospěla jsem k názoru, že žena prostě nemůže být okouzlující a chytrá zároveň. Musíte si vybrat jedno, nebo druhé a já věděla, co budí respekt, když ne touhu. Nosila jsem oblečení s neladícími potisky, třpytivé hmyzí náušnice a odvážné punčocháče, protože podivínské holky měly *názory*, byly *zajímavé*, zatímco holky, které se promenádovaly po městě s odhaleným břichem a okázale blýskvými piercingy v pupíku, rozhodně neměly nazbyt jedinou myšlenku, která by se netýkala jejich vlastní fyzické dokonalosti.

Chodila jsem kolem kluků, kteří se mi líbili, s nosem zabořeným v *Anně Kareninové* a bolestivě jsem si lámala hlavu, kdy si konečně všimnou mojí hloubky, oduševnělosti a nanejvýš chvályhodné absence nakrátko střižených svršků a jiných zoufalých pokusů stát se objektem sexuální touhy. Jednou na závěrečném školním večírku jsem se dokonce oblíkla za Harryho Pottera. Byl to tichý ironický protest proti síťovaným punčochám a nerovnoměrným vrstvám umělého opálení mých odvážnějších vrstevnic. Připadala jsem si vtípná a dospělá, ale když jsem s pomerančovým džusem v ruce a šmouhovitou jízvou ve tvaru blesku na čele viděla, jak se na mě přes celou místnost dívá hezký kluk a s odporem kroutí hlavou, věděla jsem, co tím myslí. Ale zůstávala jsem zmatená.

Měla jsem se ráda, znala jsem se a věděla jsem, že nemusím být krásná, abych stála za pozornost, a bylo mnohem hodnotnější a zajímavější mít myšlenky, sny a plány na zachraňování světa. Bylo lepší rozvíjet se ruskými romány než konzumovat zvěsti o posledních dieťách hvězd televizních reality show a časopisy o životním stylu. Respekt a uznání ve své kariéře jsem chtěla získat sečtělostí, sociálním vnímáním a zdrženlivostí – lepit si gelové nehty zdobené třpytivými kamínky by mě jen připravilo o dvě hodiny intelektuálního růstu. Přes to všechno byla ale nespoutaná bezuzdná ženskost něco, přes co jsem se nedokázala přenést.

Dobře si pamatuju, když mi poprvé krásná žena, ztělesnění ženskosti, ukázala lásku. Bylo mi jedenáct, byla jsem na kost vyhublá z vytrvalé poruchy příjmu potravy a stála jsem na schodech další naprosto cizí ženy, která by mě, jak máma doufala, mohla vyléčit, když tu najednou otevřela dveře a vzduch kolem ní se rozzářil. Moje nová terapeutka. Pyšnila se peroxidově blondatou kšticí, zářivou pokožkou a pevnými nadry, která se nedala přehlédnout. Vyděšená z jejího pohledu, plná pocitu zoufalé bezvýznamnosti a nehodná pozornosti opravdické princezny jsem se schoulila hlouběji do sebe.

„Ahoj, fešando!!“ zahulákala na mě, dost nahlas na to, aby to slyšela celá ulice, a objala mě tak pevně, že jsem se málem rozkašlala. Pak mě vzala dovnitř a postupně mi pomohla dát můj život a mou rozbitou duši zpátky dohromady. Vyléčila mě tím, co říkala, ale hlavně tím, jaká byla – úžasná, oslnivá, kreativní, soucitná, laskavá, moudrá, citlivá, silná, něžná a překrásná a týden co týden mi po dobu jedné hodiny věnovala svou lásku a pozornost. Kdykoli se na mě podívala těma svýma nádhernýma, oduševnělýma, třpytivě namalovanýma očima, viděla jsem v nich vřelost a vlídnost a taky odraz někoho, kdo je hoden lásky, kdo si nezaslouží být trestán za to, že *je*, někoho, kdo má sám světu co nabídnout, i když zatím neví přesně co.

Tahle bytost mi byla první náповědou, že žena může být vším. Že může přemítat o Oshově *Knize tajemství*, zatímco čeká, až jí uschne samoopalovací krém. Nebo se bláznivě zamilovat, aniž by tím ztratila samu sebe. Byla div a zázrak a zdánlivá kakofonie oxymór. Byla to nejsilnější žena, kterou jsem kdy potkala, a poprvé v životě jsem díky ní spatřila, že ženský šarm a krása jsou dar a přednost, když se namísto rozpačitého skrývání štědře sdílí, a že se mužou stát nástroji změny.

Jak jsem tak rostla a potkávala další a další zbožštělé ženy, stejně tak rozpustilé jako chytré a milující, dokázala jsem si za své sklony k holčičím zálibám odpustit. Trávila jsem čas věcmi, které sice neměly na stav světa vliv, ale zase mi pomohly cítit se dobře a silně a připadat si daleko schopnější svět změnit. A jak jsem se tomu poddala, postupně jsem cítila, jak mě tahle posedlost současně opouští. Kolena už se mi

nepodlamovala zoufalou touhou po tom, aby mě kluci ujišťovali, že jsem „kočka“.

Jo, já vím, odpovídala moje hlava suše na ta plytká pozorování. Co tam máš dál?

Ale nebylo moje pohrdání ženskostí přece jen patřičnější a feminističtější? Nedotlačila mě patriarchální společnost k tomu, abych plýtvala drahocenným časem a energií a snažila se uspokojit mužské pohledy? Tyhle otázky mě v poslední době dost pronásledují, jak se snažím najít svoje místo v debatě o feminismu – najít někoho vyváženějšího, lidštějšího, nezpochybnitelně ženského, jemného, zranitelného, ale zároveň i silného. Je taková žena vážně tak nepostižitelná? Jsou z ní lidé akorát zmatení? Vylučuje se ženskost s feminismem?

Před pár měsíci jsem měla možnost udělat rozhovor s legendární a často kontroverzní aktivistkou za práva zvířat Ingrid Newkirkovou, zakladatelkou a prezidentkou organizace PETA, největší organizace hájící práva zvířat na světě. Byla jsem nervózní a připravila se na náročnou konverzaci, kterou jsem od téhle tvrdé, bezesporu nebojácné ženy, z níž jsem necítila ani náznak zranitelnosti, očekávala. Když jsem přijala hovor na Skype, vyskočilo na mě video s Ingrid a tahle plavovlasá dáma se mě začala jemným hláskem ptát, proč neuděláme z telefonátu videohovor. Vysvětlila jsem, že to je u podcastu zbytečné a že jsme nikdy předtím rozhovor s videem nedělali, na což Ingrid zklamaně odpověděla, že se namalovala a „načančala“ speciálně pro tenhle rozhovor. Když jsem viděla, jak tahle proslule upřímná a nezastavitelná aktivistka oplakává skutečnost, že si dala práci nalíčit se a naši posluchači to neuvidí, musela jsem se zasmát a okamžitě jsem se uvolnila.

Během rozhovoru se mi Ingrid svěřila, že v noci pořád brečí v teple svojí postele a myslí na zvířata, která se třesou v gestačních kójkách. A jak se po návratu z Indie na čas nechala vyrušit od zakládání a rozšiřování PETY do podoby oné vlivné organizace, jakou známe dnes, protože „objevila kluky“. A jak se kvůli tomu, kolik zvěrstev vůči ně-

mým tvářím dennodenně vidá, zvládá ve volném čase koukat jenom na kreslené pohádky. Svým hlasem s elegantním, jemným anglickým přízvukem ne nepodobným tomu, který měla princezna Diana, mě naučila usmívat se a vidět v lidech to nejlepší, zatímco jim vysvětlujete, jakým barbarským způsobem se vyrábí kožešinové kabáty, a pak stejně snadno a radostně přešla k odhalování svých posmrtných plánů, podle nichž se nechá rožnit na grilu stejně jako hovězí, aby podpořila svůj boj.

Když interview skončilo, seděla jsem ohromená a šťastná před monitorem ještě několik dalších minut. Právě jsem narazila na další ženu, o níž jsem si s jistotou myslela, že je jen jednou z věcí, jimiž žena může být, a ona mě mezitím s lehkostí přesvědčila o opaku - totiž že může být vším současně.

Zarážející bylo, že jsme po uveřejnění interview obdrželi hrstku stížností od posluchačů (z nichž si většina, jak je třeba poznamenat, interview ani nepustila) vyjadřujících své rozhořčení z toho, že děláme rozhovor s člověkem, který je v jejich očích nepřítelem feministického boje. Zmiňovali sexismus v reklamách PETY a taky její pornostránku, kde byla erotická videa proložena sděleními prosazujícími práva zvířat.

Kontroverzní? Ano. Nepříjemné? Rozhodně. A přesto se na jednu stranu nemůžu ubránit nadšení z těch hlasitých a troufalých kampaní, v nichž silné aktivistky využívají svou sexualitu a fyzický šarm k tomu, aby přitáhly pozornost k ideálům, za něž bojují. A taky nemůžu jinak než fandit Ingrid v tom, jak využívá každou možnou taktiku, aby dosáhla svých cílů - přístup *potichoučku*, *polehouchku*, s úsměvem a otevřenou náručí k cizím lidem, a zároveň šokující, poněkud cynický marketing sexu, který víc než co jiného přiměje lidi podívat se. Mate mě, proč o ní někdo mluví jako o antifeministce, ale vysvětluju si to tím, že ti, co tak činí, nejspíš neslyšeli mého kamaráda, jak o ní mluví jako o „šéfce šéfů šéfů jeho šéfů“, nebo ty tlumené, uctivé hlasy zaměstnanců PETY, když říkají, že to „budou muset nejdřív probrat s Í EN“. A možná je Ingrid naprosto u prdele, jestli si někdo myslí, že

není dobrá feministka, a místo aby si spravovala image a přizpůsobovala se veřejnému mínění, tráví svůj čas radši tím, že zachraňuje životy zvířat. A přesně v tuhle chvíli jsem si uvědomila, že feminismus možná není o tom být morálně čistá a oblíbená, ale spíš o tom pustit se sakra do práce. Možná je to o tom být věrná sama sobě, bojovat za své ideály, za své sny a své vize a dělat to přesně tak, jak sama uznám za vhodné.

Mezitím se na tom kdysi krémovém, teď možná krví prosáklém gauči, naše schůzka jasně chýlí ke konci. Byla úctyhodně dlouhá a kočky mě opět nenechaly ve štýchu. Uvědomila jsem si, že mezi námi právě vzniklo profesní spojenectví, ovšem ne tak silné, aby přežilo nevyžádané krvavé skvrny. Tedy alespoň prozatím. Takže se postavím, a protože jsem srab, nechám ji jít první, aby mě dovedla ke dveřím, zatímco já se zkušeně, potichoučku otáčím, abych to všechno zkontrolovala. Ty kalhotky - všechna čest - vážně zafungovaly! Ani kapka, ani skvrnka, ani šmouha na gauči nezůstala. Dokonce ani maličký srdíčkový flíček, což je najednou, teď když už mě zaplavil klid a já kráčím směrem ven, trochu zklamání. Zanechám tu kancelář bez poskvrnky, bez známky, že jsem tam kdy byla, zcela prostou jakýchkoli mých částic, a i andělská tvářička mojí kočky setrvá v mysli castingové ředitelky déle než ta moje.

Za ten tlukot srdce to teda nestálo, kroutím hlavou, zatímco se vleču dolů po schodech na ulici. Ty kalhotky. A feminismus. Nestálo to za to nebýt sama sebou, nebýt nejopravdovější, nejsebevědomější a vůbec nejlepší verzi sama sebe - tedy děvčetem s tamponem. Ale co si má holka, ne! - žena - počít v ultrafeministické společnosti, která se řídí heslem „kdo nestřílí s námi, střílí proti nám“? Vybavuju si jiný moment, který se odehrál několik týdnů předtím, kdy jsem byla celý den nehorázně navztekaná bez zřejmé příčiny a rozhodla se zkontrolovat svou aplikaci s menstruačním kalendářem v naději, že mi mou nepochopitelnou protivnost řádně chemicky vysvětlí.